Begrotingsvergadering 7 en 9 november 2023

Voorzitter

Vandaag behandelen wij de begroting 2024-2027. Wij danken de samenstellers van dit lijvige boekwerk voor hun inzet. Dit vergt in de huidige vorm veel ambtelijke uren en is naar onze mening te uitgebreid. Het zou goed zijn als de commissie P&C deze vorm eens tegen het licht houdt of er een eenvoudigere versie mogelijk is. Wij horen graag van u hoe u hierover denkt.

In de wereld is veel onrust zoals in Oekraïne en Israël. Ook binnen onze gemeenschap bestaat er onrust. Gelukkig niet ingegeven door een oorlogssituatie. Burgers maken zich zorgen over hun bestaanszekerheid. Onlangs verscheen er een artikel in de Limburger waarbij gesteld wordt dat de inwoners van Eijsden-Margraten tot de vermogendste van de regio behoren. Dit is leuk maar wordt veroorzaakt door het vermogen dat in de stenen zit. Logisch bij een huur en eigendom verhouding bij benadering van 20% tegenover 80%. Waar het werkelijk om draait is wat heeft de burger dagelijks te besteden. Stenen kun je niet eten. Waarom dit relaas. Wij hebben steeds en dat blijven wij doen, aangegeven geen voorstander te zijn van het aanwenden van de onbenutte belastingcapaciteit.

Nu in 2026 en 2027 in de begroting aanzienlijke tekorten te zien zijn, is het voor de hand liggend dat eerst afgewacht wordt hoe heet de soep dan opgediend wordt. Blijven er dan nog aanzienlijke tekorten over, is een kerntakendiscussie op zijn plaats. Wij waarderen dat u bij de beantwoording van de dialoogvragen deze mening ook deelt.

Wij constateren ook dat de afspraken vanuit het bestuursakkoord grotendeels gevolgd worden. Toch zien wij dat infra projecten in St. Geertruid en Oost Maarland toegevoegd zijn uit verkeersveiligheid. Daar waar de veiligheid in de kern Margraten met name de Amalialaan en de Trichterweg (na de reconstructie) nog steeds niet is opgelost. Er wordt nog steeds veel te hard gereden. Ook het gedeelte Pastoor Brouwerstraat en een groot deel van de Eijkerstraat heeft hier last van. Wij zijn er dan ook voorstander van om de hele kern Margraten een 30 km zone te maken en daarna strak te handhaven. Daarnaast vragen wij dit concept van 30km de komende jaren uit te breiden naar de overige kernen. Handhaving mag met de uitbreiding van de middelen voor veiligheid geen probleem zijn. Wij zullen hiervoor een motie indienen.

De uitvoerige toelichting op vragen over natuur en landschap stemmen ons tevreden en geven ons vertrouwen dat door de invulling van enkele vacatures op dit onderdeel, in 2024 dit voortvarend opgepakt gaat worden. Nu het landschapsfonds er is hopen wij dat de

gebiedsdifferentiatiekaart een goede inventarisatie weer gaat geven van alle landschapselementen. Het behoud hiervan valt en staat bij goede controle en handhaving. Ook op andere beleidsterreinen lijkt dit nadrukkelijker aan de orde. Veranderend beleid inzake handhaving is door ons zeer gewenst en willen we graag geagendeerd zien.
Wij laten ons graag tussentijds over de voortgang informeren via de RIB's.

Dan de kwaliteit en de integriteit van het openbaar bestuur.
Daar waar het hier gaat over de rol van de raad zijn wij nadrukkelijk van mening dat onze taak ligt in het controleren van het dagelijks bestuur op hoofdlijnen en dat dit gebaseerd is op vertrouwen, gemaakte afspraken en vastgesteld beleid. Bij de beantwoording van de dialoogvragen werd door u gesteld dat integriteit een grijs gebied betreft. Deze mening delen wij niet. Je bent integer of je bent het niet. Daarnaast zou er aandacht besteed moeten worden aan de vorm van debat voeren en hoe ga je als raad met elkaar om. Wij roepen u op om over deze rollen samen met college en raad een verdiepingssessie te organiseren.

Voorzitter zover mijn bijdrage. Ik geef nu graag het woord aan mijn fractiegenoten voor hun inbreng.

Voorzitter,

Met dank aan Mevrouw Qeullhorst, voorzitter, heeft uw college begrepen dat er een raadsbesluit nodig is om de koers voor de woningbouw uit te stippelen. Dit is ook de weg die de VVD wil volgen. Goed dat u ons op een spoor plaatst en dat U uw werkzaamheden daar op af stemt. Als wij het echter niet eens zijn met dat spoor, moeten de argumenten die door U gebruikt worden wel kloppen.
Het argument dat Corporaties geen interesse hebben in kleine plukjes woningen in de kleinere kernen klopt niet.
Wellicht heeft U er geen actieve herinnering aan, dat komt in de beste partijen voor, maar na ampel onderzoek kwamen wij er achter dat er een lijstje bestaat met interesse van de corporaties voor alle kernen.
Op uw verzoek zullen wij het U gaarne verstrekken.

Dat brengt ons bij het punt van de woonwensen in onze kernen. Bij de door ons en inwoners zeer gewaardeerde kernbezoeken met de Burgemeester kwam bij navraag over eventuele wensen steeds de bezorgdheid naar voren over voldoende betaalbare woningen voor de kinderen als ze zelfstandig worden en/of nu al zijn. ***Met stip op één.*** De Burgemeester kan dit beamen. ***Direct op twee*** gevolgd naar geschikte woningen voor de periode dat de inwoners zelf ouder worden. Pas daarna kwamen andere zaken aan de orde.

“Goed leven in elke Kern” dat is de titel van het bestuursakkoord.
Het door U aangegeven aantal van 350 woningen als restant voor alle kernen naast het grote aantal dat U wilt clusteren in de kernen Eijsden en Margraten is, gerelateerd aan het bestuursakkoord, voor ons ***niet aanvaardbaar!***
Van dit restant van 350 woningen tot 2030 liggen er al ruim 250 vast en dit restant is bovendien dan ook nog voor alle kernen. De VVD heeft begrip voor uw voorkeur van clusteren in samenhang met de opgave van het rijk, maar het geeft onvoldoende ruimte voor de behoefte in alle kernen. Een betere verdeling is voor ons wel bespreekbaar.
Derhalve verzoekt de VVD om een aantal van 150 woningen van dit clusteraantal af te halen en beschikbaar te stellen voor de kernen niet zijnde Eijsden en Margraten. Dit mogen best ook deels zorgwoningen en/of woningen zijn voor speciale doelgroepen. Daarnaast zijn wij van mening dat tijdelijke woningbouw niet uitsluitend toegepast behoeft te worden voor het snel realiseren van woonruimte voor speciale doelgroepen, maar ook voor andere bewoners beschikbaar mag zijn. En als dit daarboven ook nog gecombineerd kan worden met een erfpachtconstructie kan dat de betaalbaarheid aanzienlijk versterken.

Vanuit Vaals vernamen we recent, dat er plannen zijn voor het weghalen van de bordjes van de Mergellandroute. Een eenvoudige actie om de toeristische verkeerdruk te verminderen. Wij vernemen graag de mogelijkheid hieromtrent. Kunt U ons overigens wat meer vertellen over de verkeersonderzoeken van afgelopen zomer?
De VVD is van mening dat U door moet pakken met de parkeerproblematiek in de grote kernen en we zien uw voorstellen graag op kortste termijn tegemoet. Langer uitstellen en opnieuw onderhandelen voegt naar onze mening weinig toe.

En ja voorzitter, over doorpakken gesproken.
De VVD is van mening dat er proactief gereageerd moet worden op de grote vraag naar **PADEL**, deze nieuwe aan tennis gerelateerde sport.
Om deze ondersteuning gestalte te geven dient de VVD een amendement in, waarbij wij de vrijgevallen investeringskredieten ad 2 x € 75.000,- voor parkeerplaatsen in 2024 en 2025 die niet nodig zijn en dus vrijvallen te benutten voor de ondersteuning van initiatieven rondom Padel in onze gemeente.
Bij voorkeur vooralsnog in de kern Eijsden omdat de gesprekken daarover al lange tijd lopen en vragen om besluitvorming.

Voorwaardenscheppend beleid rondom toerisme wordt door de VVD ondersteund.
Nog altijd een groot succes is het veerpont aan de Diepstraat, ***kleinschalig beleid, groot succes!***
Vergelijkbare verwachtingen hebben wij bij de A2 fietsbrug. Prima dat er budget is voor planvorming.
Zonder plan kan je bij Provincie, Europa of Rijk niet aankloppen voor co financiering.
Daarnaast strookt het in alles, ook de route, met het beleid in het bestuursakkoord.
Bovendien heeft het College bij de begroting van afgelopen jaar al aangegeven zich in het plan te kunnen vinden mits er kostendragers zijn.

Bij de opwaardering van RES - 1 vragen wij nadrukkelijk uw aandacht voor de Windmolens die wij aantroffen bij schetsen van Panorama Zuid-Limburg. In het ***Maasdal en ter hoogte van de grens bij Ulvend***.
De VVD blijft voorstander van alternatieven en wil nogmaals de mogelijkheid van schermen langs de A2 benadrukken, het onderzoek hierna duurt ons te lang! Met uw brief aan de provincie over Panorama Zuid-Limburg was de VVD het overigens zeer eens, dank daarvoor.

Graag het woord aan mijn collega voor het vervolg van de woordvoering namens de VVD.

Voorzitter,

Eén van de speerpunten van onze gemeente is het bieden van een inclusieve samenleving. Volgens de VVD is dit een samenleving waarbij iedereen mee kan doen, waar iedereen welkom is en die voor iedereen toegankelijk is. Rondom het thema sociaal domein en dienstverlening speelt veel. Hierbij richt ik mij op de kwesties die voor de VVD van bijzonder belang zijn.

Allereerst verheugt het ons dat in 2023 een participatiecoördinator is aangesteld die in 2024 en verder invulling zal geven aan alle facetten rondom het belangrijke thema participatie. De eerste ontmoeting tussen de coördinator en de raadswerkgroep participatie heeft reeds plaatsgevonden en werd door ons als zeer positief ervaren. We kijken uit naar de verdere voortgang hiervan.

Daarnaast willen we onze waardering uiten voor de manier waarop het college recentelijk heeft gecommuniceerd met betrekking tot het klooster in Rijckholt. Het openlijk aanbieden van excuses aan de gemeenschap in Rijckholt, vanwege het eerder moeten communiceren over de komst van Domus, getuigt van moed en opent tegelijkertijd de weg naar verdere gesprekken. Het is belangrijk om goed te luisteren naar de zorgen van de burgers en hiernaar te handelen.

Onze aandachtspunten zitten met name in de grote opgaven die wij op het gebied van WMO en jeugdzorg dienen te realiseren. De grijze druk bijvoorbeeld, zijnde de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder ten opzichte van de zogenoemde productieve leeftijdsgroep van 20-65 jaar, bedraagt in 2023 49,4% en is stijgende. Het gemiddeld persoonlijk inkomen bedroeg in 2021 voor de groep pensioenontvangers k€ 27,4. De grijze druk zal de komende jaren verder toenemen waarbij wij in gedachten moeten houden, zoals ook al aangegeven door mijn collega fractiegenoot, dat het vermogen van de inwoners van onze gemeente vastzit in hun eigen woning en dus niet snel te gelde gemaakt kan worden. Dit confronteert ons met de realiteit van stille armoede. Stille armoede komt ook in onze gemeente voor en ook onder eigen woningbezitters. Ook is het een realiteit dat een steeds groter beroep zal worden gedaan op onze mantelzorgers en dat de noodzaak voor woon-zorgcomplexen en tijdelijke woonvormen groeiende is.

Op het gebied van jeugdzorg willen we nog graag stilstaan bij de casus van Xonar. Hoewel de hulp aan Xonar buiten kijf stond, is het wel goed om ons te blijven realiseren dat elke hulpvraag van deze aard ervoor zorgt dat er minder geld beschikbaar is voor andere

activiteiten. Wij beseffen als fractie dat ook de centrumgemeente voor een voldongen feit stond. We hopen dat de lessen die we uit de casus Xonar hebben getrokken, ter harte worden genomen. Zo vinden wij het belangrijk dat in de toekomstige contracteisen ook de factoren worden meegewogen die Xonar niet goed op haar radar had staan; denk hierbij met name aan het bedrijfsvoerings-waterhoofd dat gecreëerd is.

Verder ziet de VVD de voorstellen rondom de heroriëntatie van het bibliotheekwerk graag tegemoet. Bibliotheken hebben meerdere taken waaronder ook het bevorderen van i-literacy en het bevorderen van de leesvaardigheid van jong en oud. Verder draagt de VVD de initiatieven van het tiny forest een warm hart toe evenals het stimuleren en bekend maken op basisscholen van het belang van gezonde voeding. Bij dit laatste punt kan ook worden gedacht aan het EU-project fruit op scholen en waarbij in samenwerking met lokale fruittelers fruit beschikbaar wordt gesteld aan scholen.

Naast deze maatschappelijke vraagstukken erkennen we ook de noodzaak om milieubewust te handelen. Sinds vorig jaar worden gasten van het gemeentehuis vriendelijk uitgenodigd voor een kop koffie. Laten we deze koffie wel gaan serveren in een mok van keramiek, glas of herbruikbare kunststof of een recyclebare beker gebruiken zodat de gemeente zo snel mogelijk voldoet aan de wet op het verbod van wegwerpbekertjes die per 1 januari 2024 ingaat.

Een punt van zorg ziet de VVD in de ontwikkeling van het personeel. De afgelopen tijd is geworven voor een vijftal teamregisseurs. De invoering van deze functie wordt verdedigd doordat de span of attention van de leidinggevende kleiner wordt en de leidinggevende meer aandacht en tijd heeft voor de medewerkers en de kwaliteit van hun werk. Het aanstellen van teamregisseurs kan een verschuiving in de organisatiestructuur betekenen. De VVD pleit voor voorzichtigheid om geen extra managementlagen toe te voegen en streeft naar zelforganiserende teams voor een meer slagvaardige organisatie.

Voorzitter. Dit was de laatste bijdrage van de VVD-fractie. Dank voor uw aandacht.